

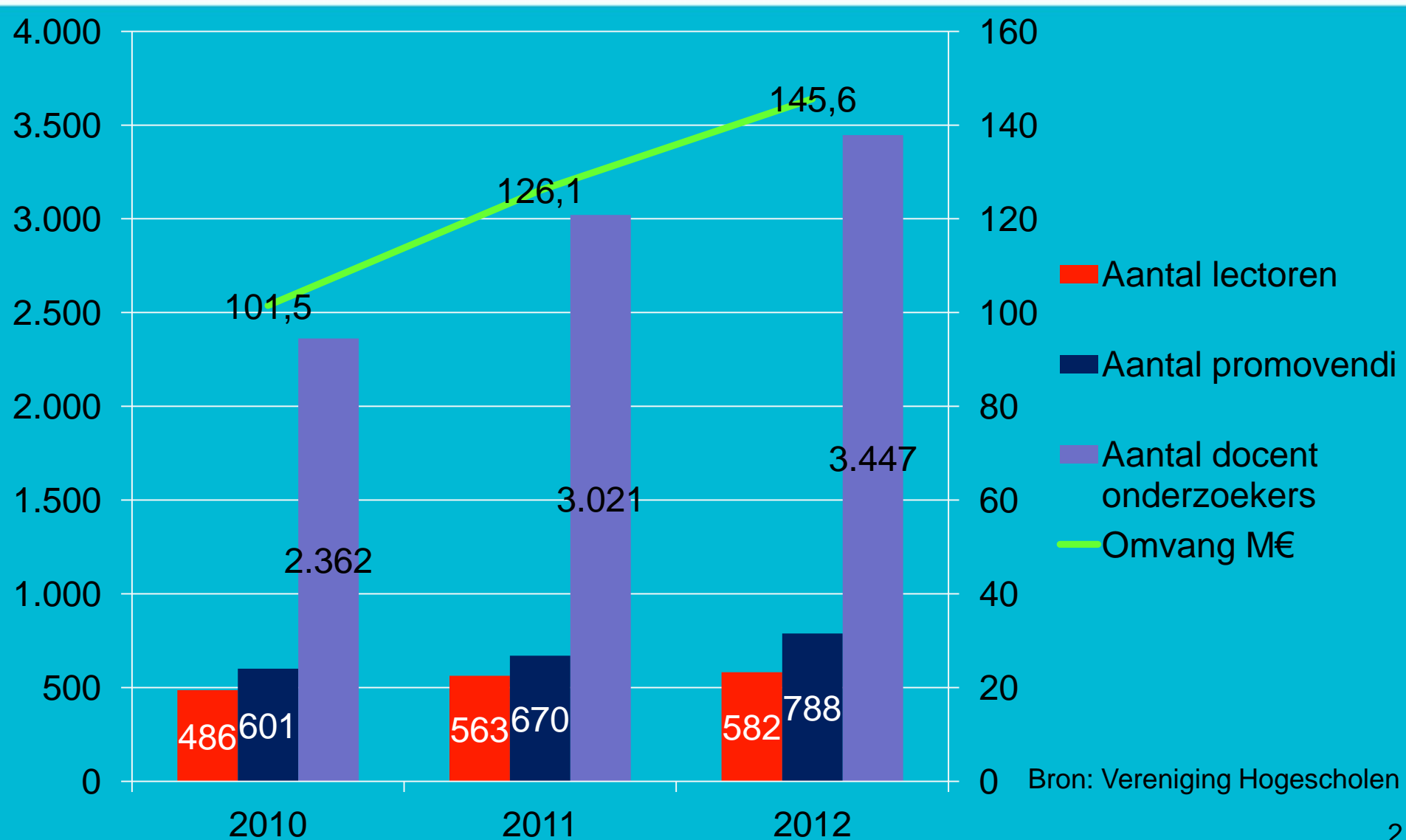
Praktisch relevant én methodisch grondig?

Dimensies van onderzoek in het hbo

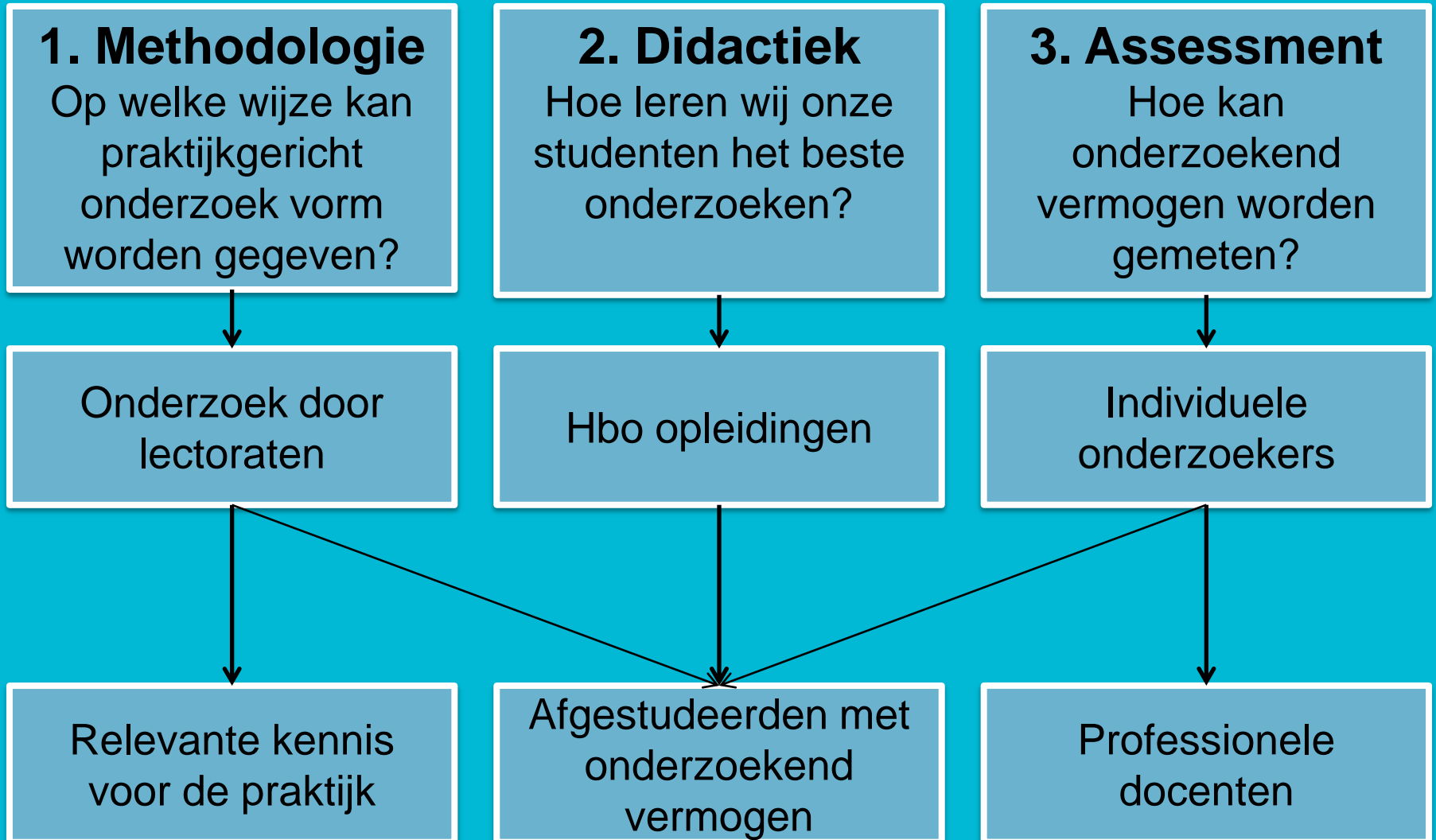
Openbare les
Utrecht, 10 april 2014

Dr. Daan Andriessen
Lector Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek
Hogeschool Utrecht
@onderzoekcoach

Onderzoek in het hbo is volwassen geworden

Echter, er is ook nog een hoop te ontdekken

1

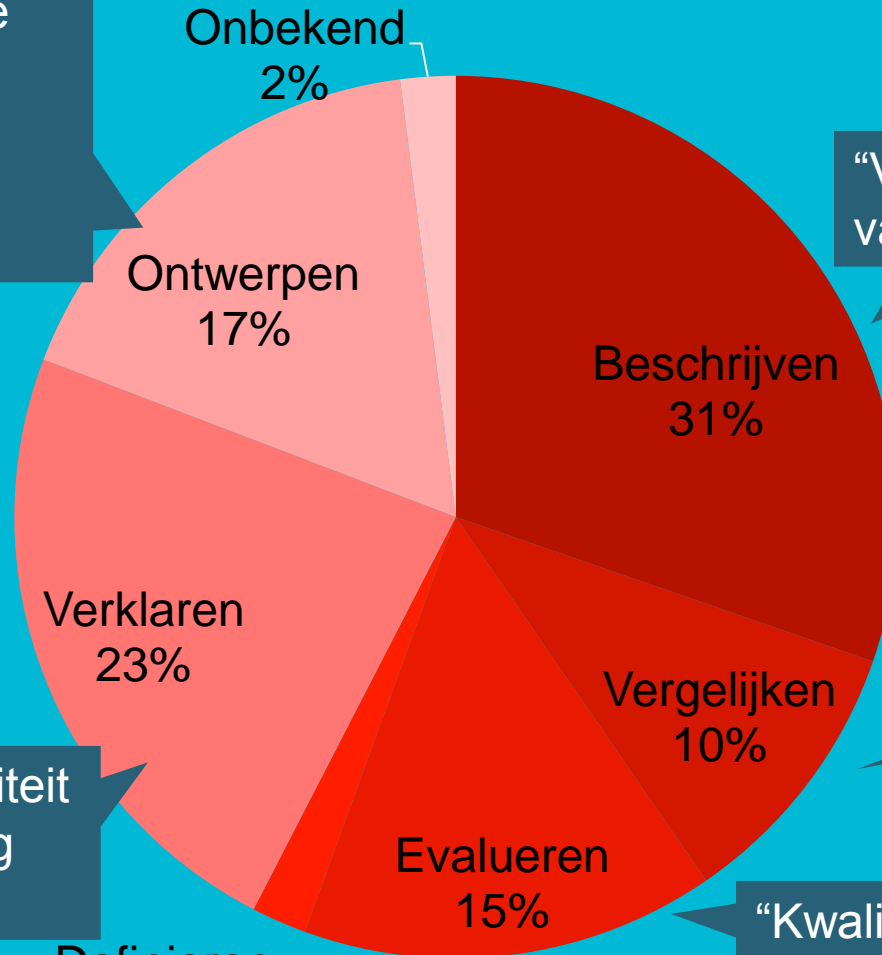
METHODOLOGIE VAN PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK

Verhelderen met respect voor diversiteit

Functie van de hoofdvraag

“Methode om integrale zorg te geven aan gezinnen met een opeenstapeling van problemen”

“Vakmanschap van vmbo docent”

“Verschil tussen taakachterstand en taalontwikkelingsstoornis”

“Factoren die de kwaliteit van een lijmverbinding verklaren”

“Kwaliteit licht in verzorgingshuizen”

Definieren

2%

N=123

De Verboden Woorden Quiz (1)

Hoe noemen wij onderzoeksactiviteiten in het hbo?

A

**Ontwerp &
Ontwikkeling**

(AWT, 2005)

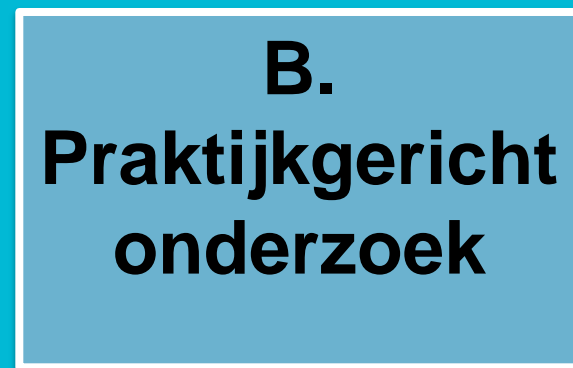
B

Onderzoek

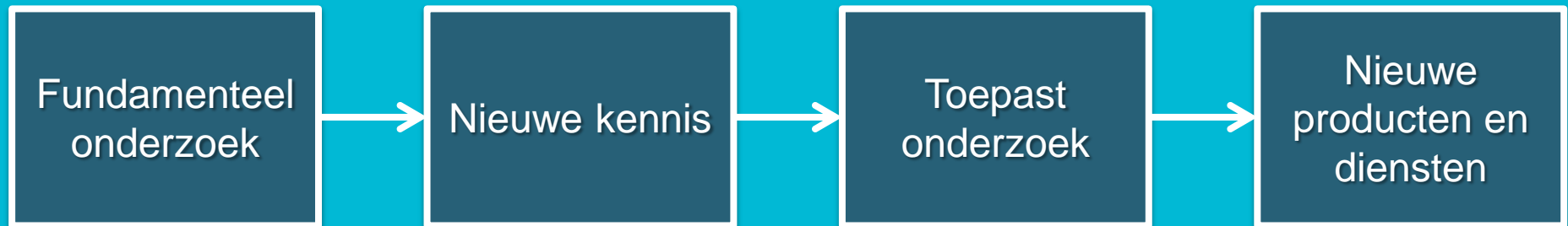
“Hogescholen zijn gericht op het verzorgen van hoger beroepsonderwijs. Zij verrichten *ontwerp- en ontwikkelactiviteiten of onderzoek* gericht op de beroepspraktijk”(WHW, artikel 1.3.3, 2010)

De Verboden Woorden Quiz (2)

Wat voor een soort onderzoek doet het hbo?

Toegepast onderzoek verwijst naar lineair innovatiemodel

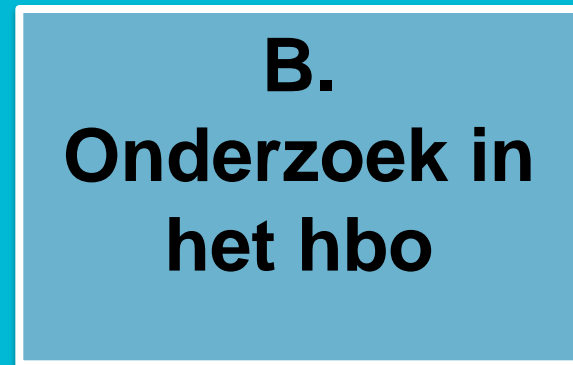
Definitie van praktijkgericht onderzoek

- **Praktijkgericht onderzoek is onderzoek waarvan de vraagstelling wordt ingegeven door de beroepspraktijk en waarvan de opgedane kennis direct bij kan dragen aan die beroepspraktijk.**
(op basis van BKO, 2007)

De Verboden Woorden Quiz (3)

Hoe noemen we praktijkgericht onderzoek in het hbo?

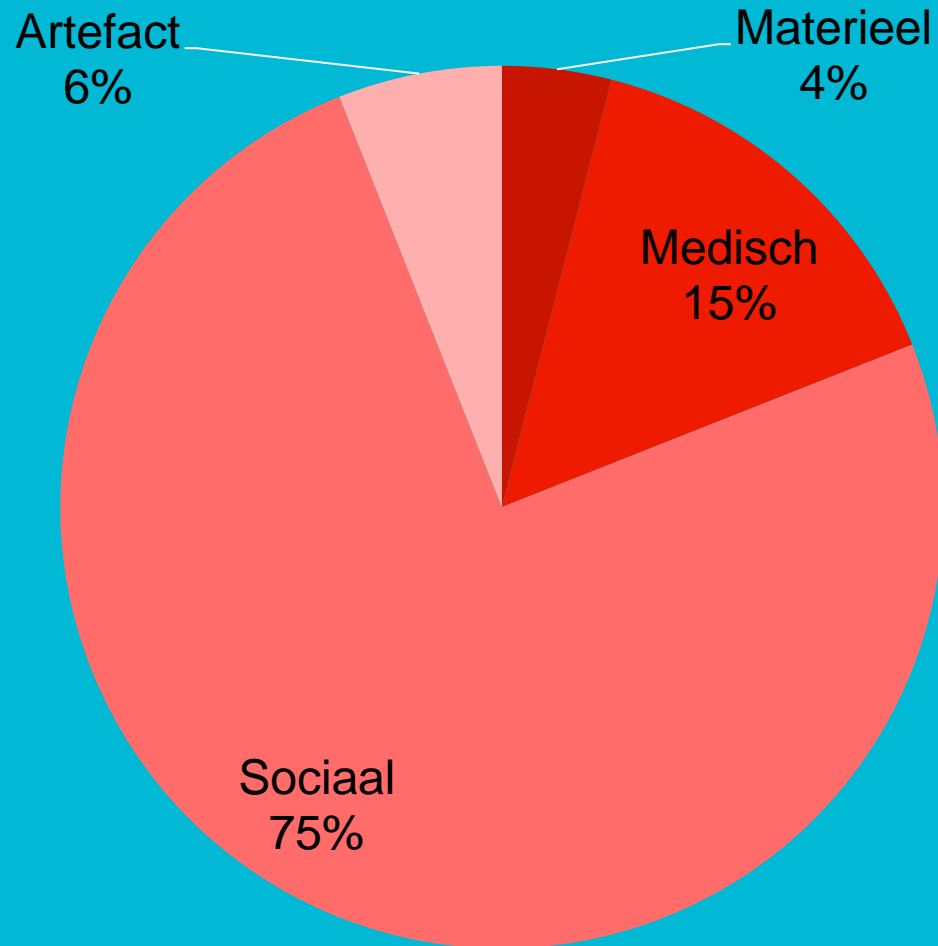

Praktijkgericht onderzoek is niet voorbehouden aan hbo.

Praktijkgericht onderzoek in HU is vooral sociaal-wetenschappelijk

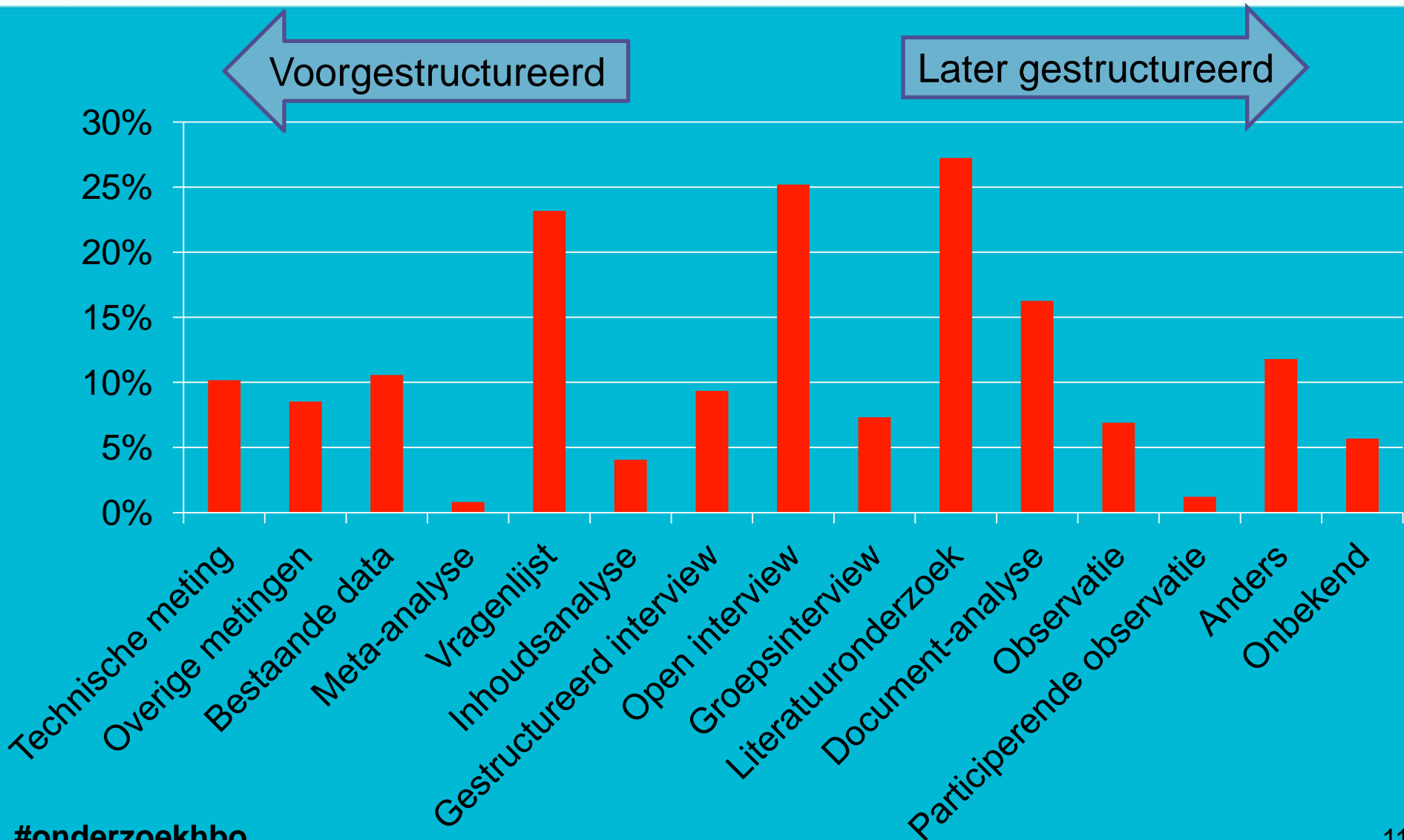

Object van studie

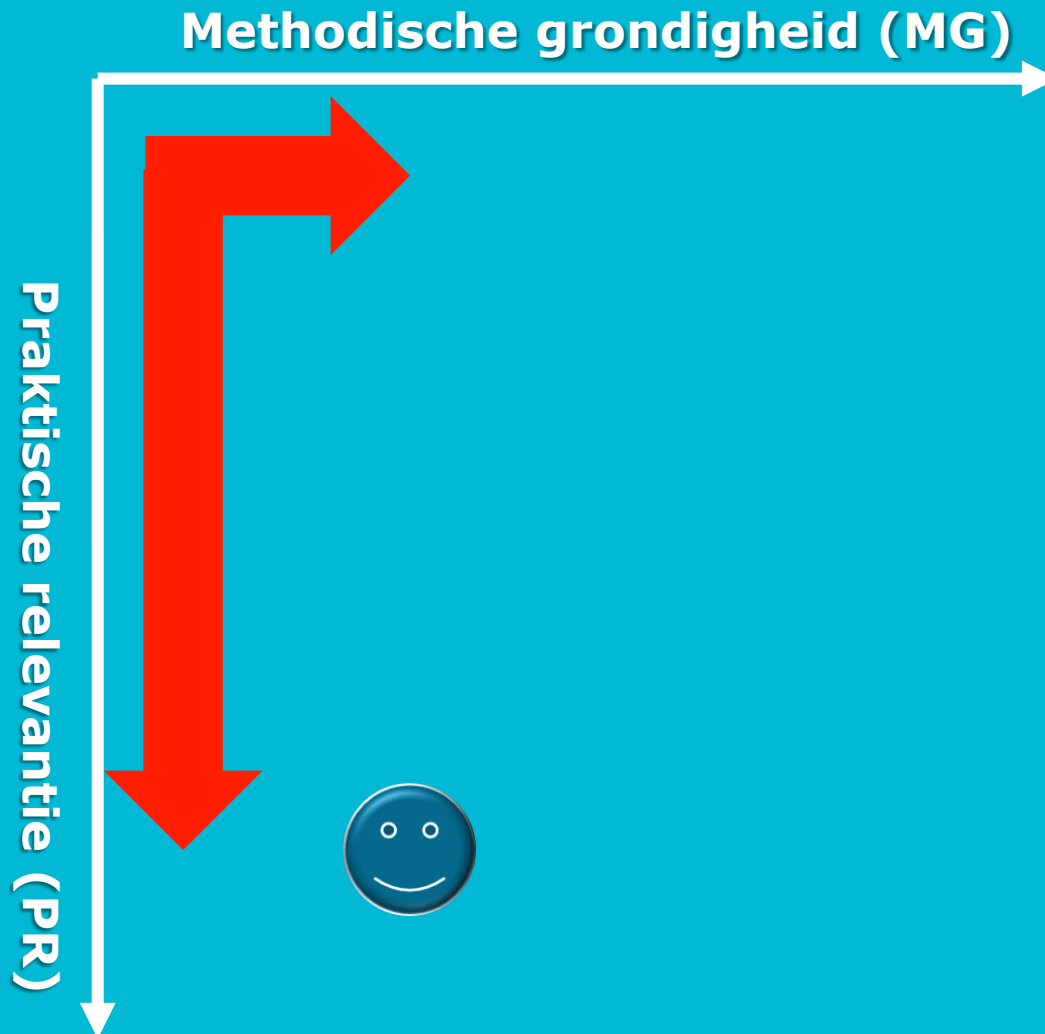

N=123

Onderzoek in HU kent vele vormen van dataverzameling

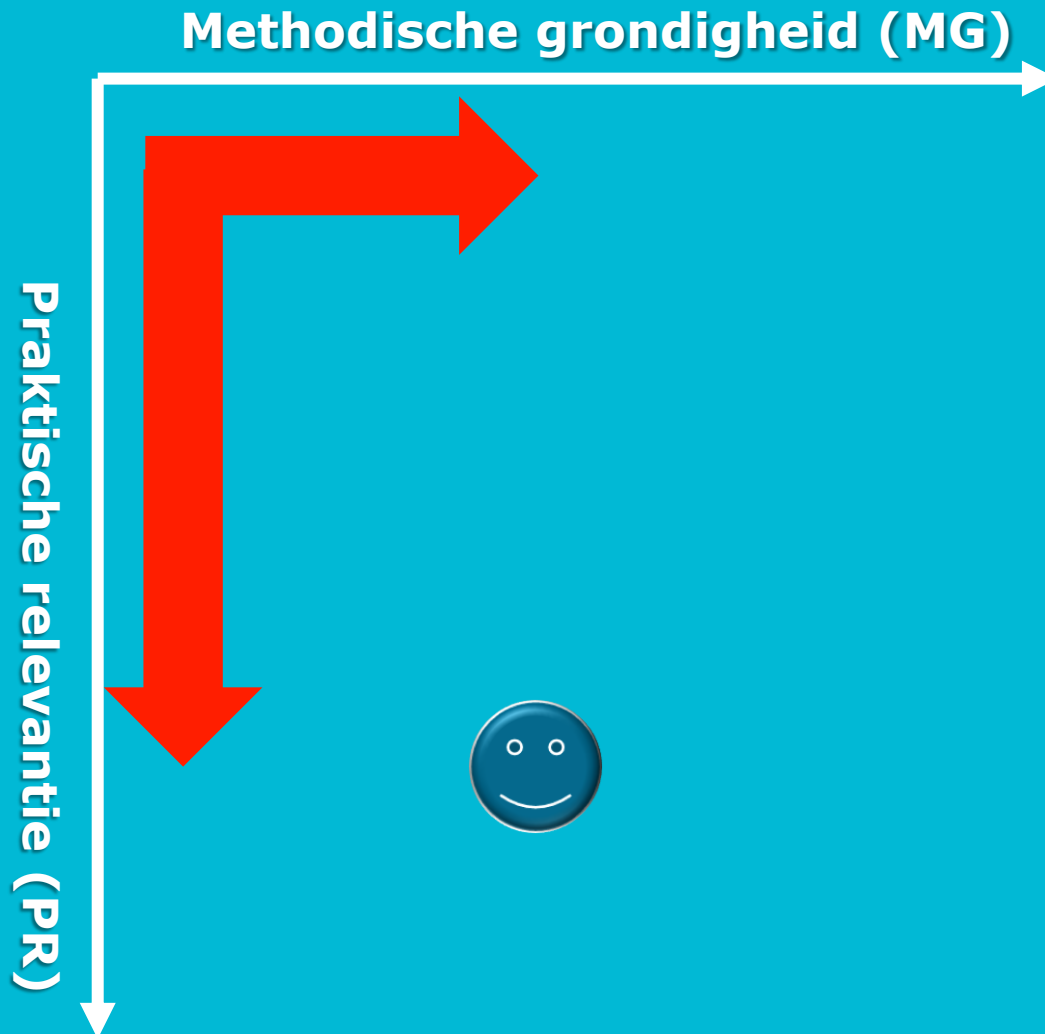

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

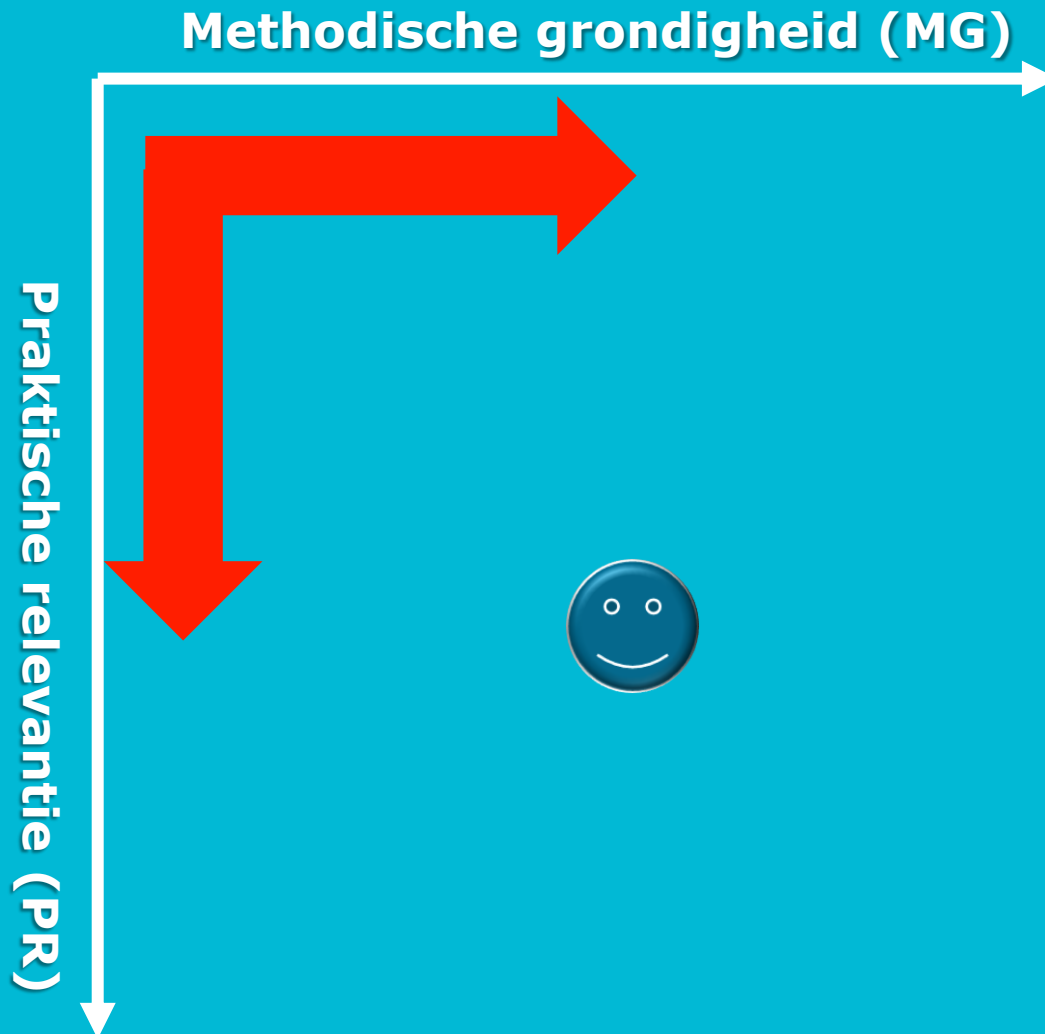
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

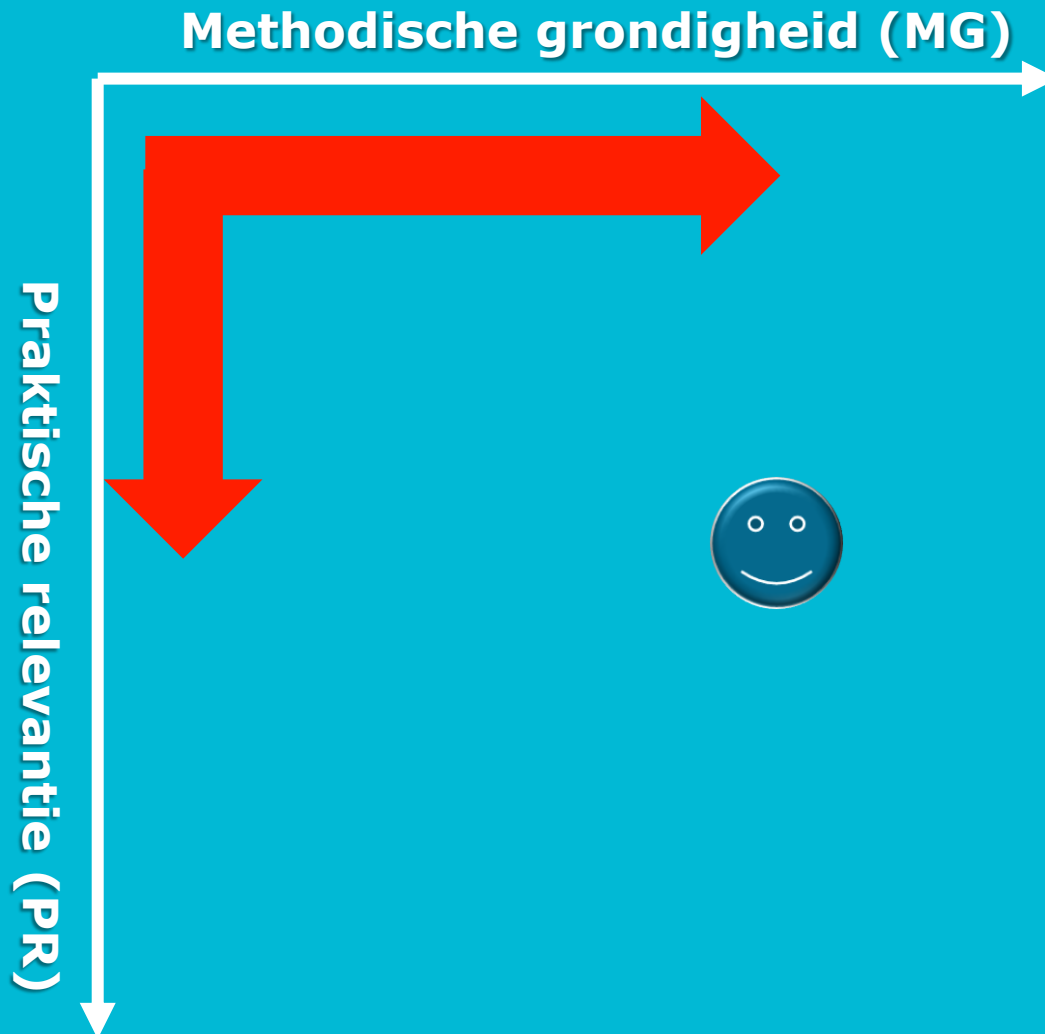
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

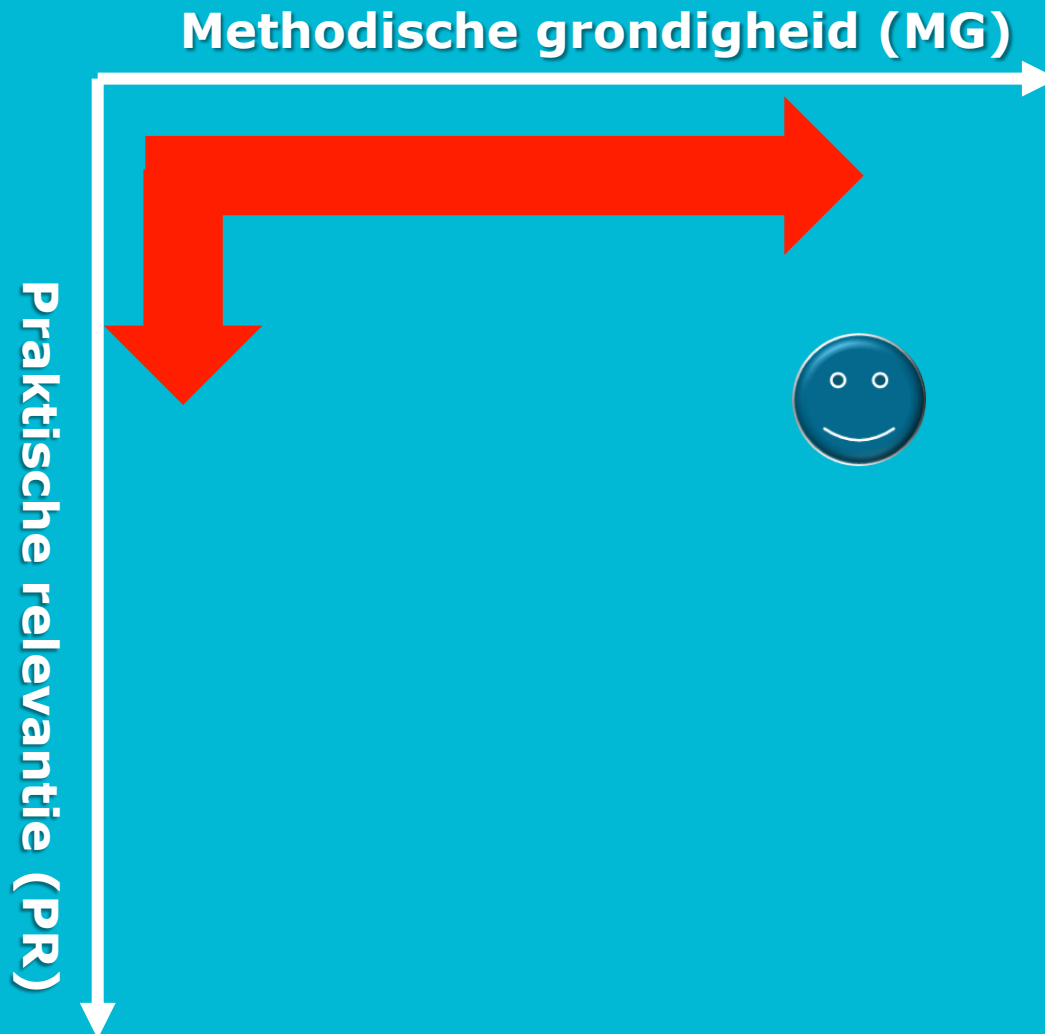
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

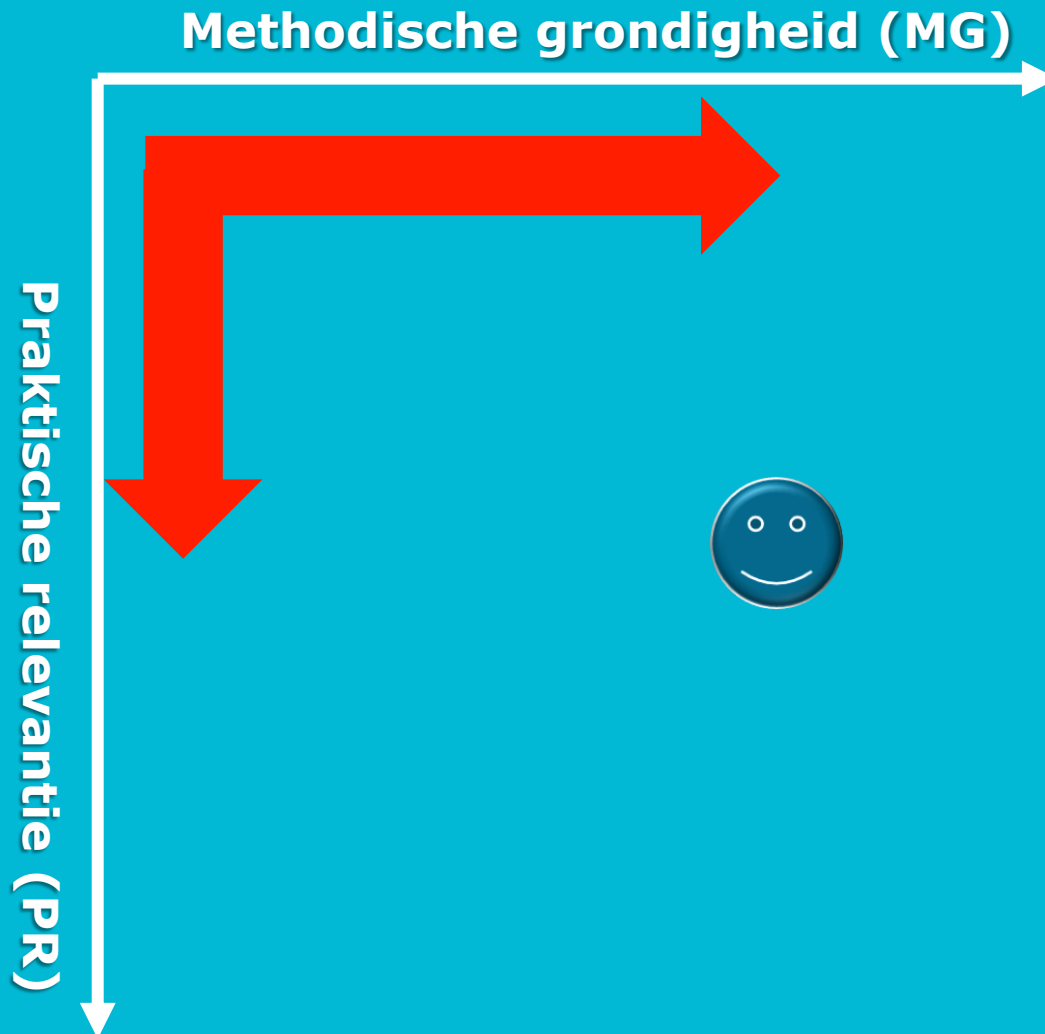
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

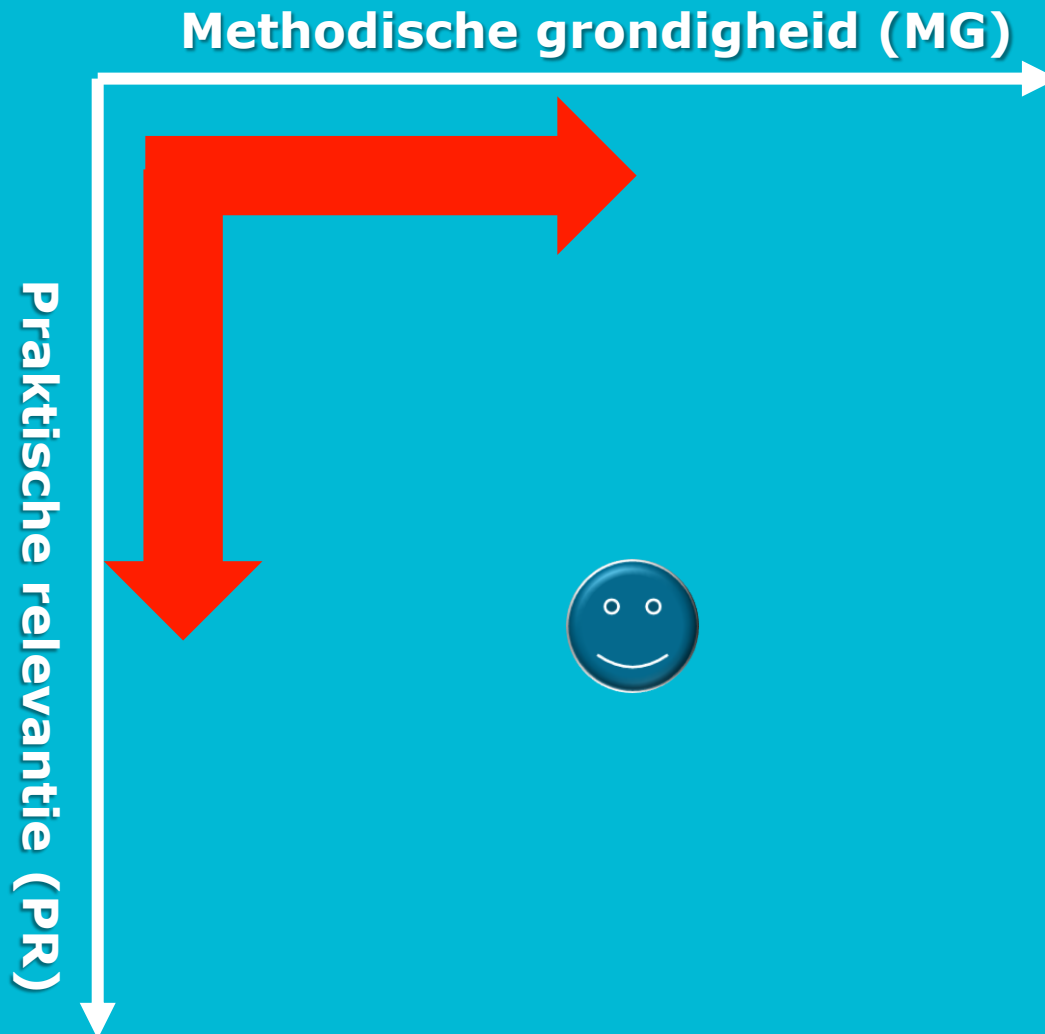
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

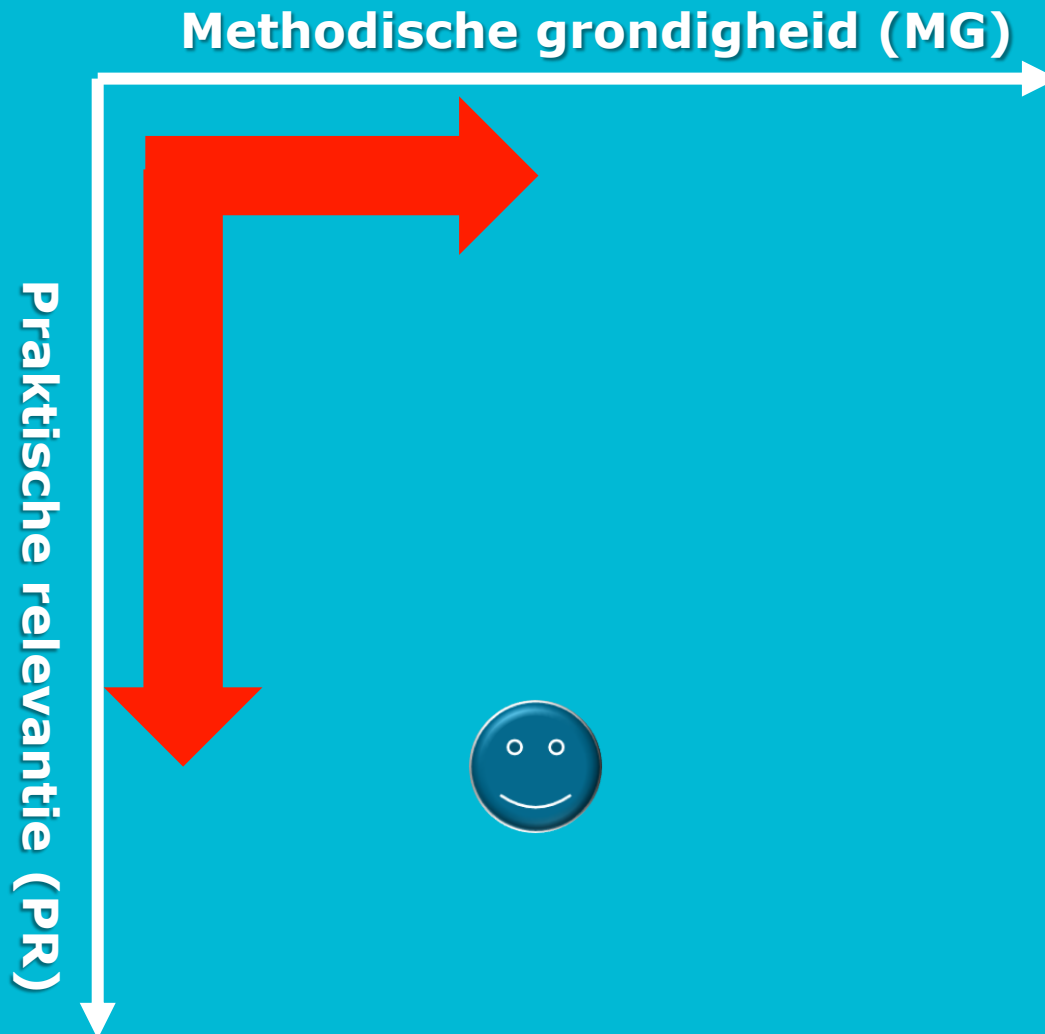
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

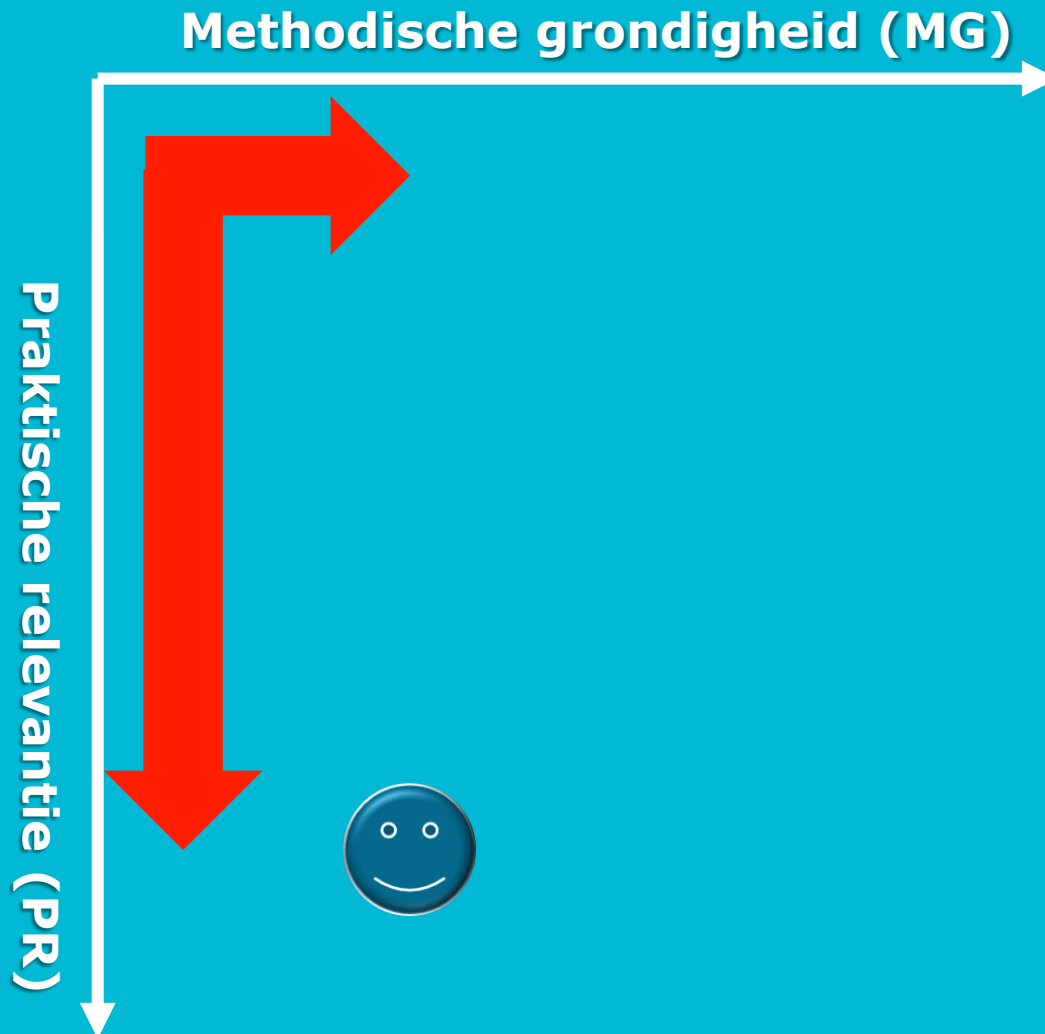
Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

Naar Butter (2013)

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

Naar Butter (2013)

Een voorbeeld: omgaan met rivaliserende verklaringen

The butler did it!

Yin, 2000

Keuze 1: De butler zoveel mogelijk buiten de deur houden

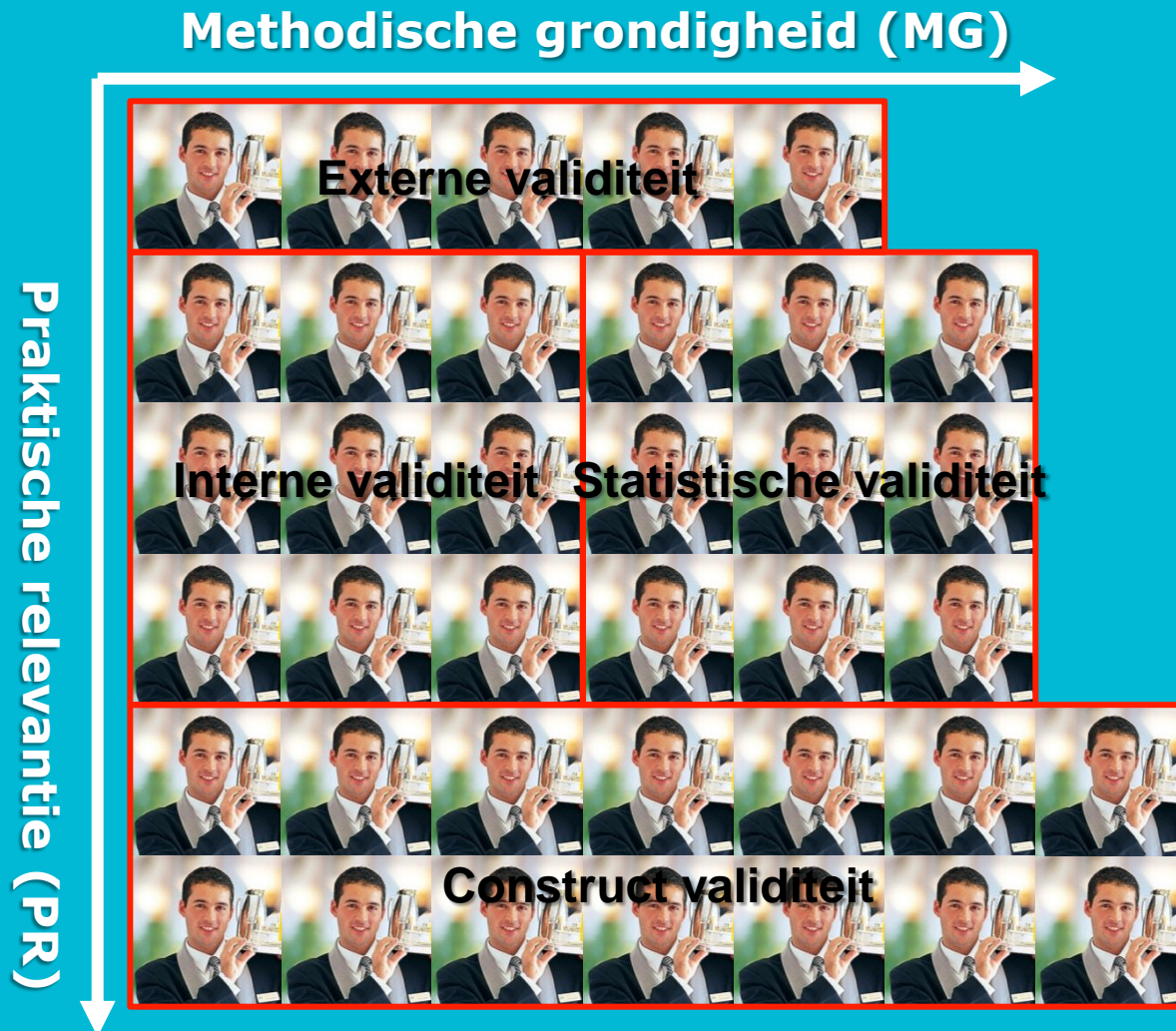

“Methode om integrale zorg te geven aan gezinnen met een opeenstapeling van problemen”

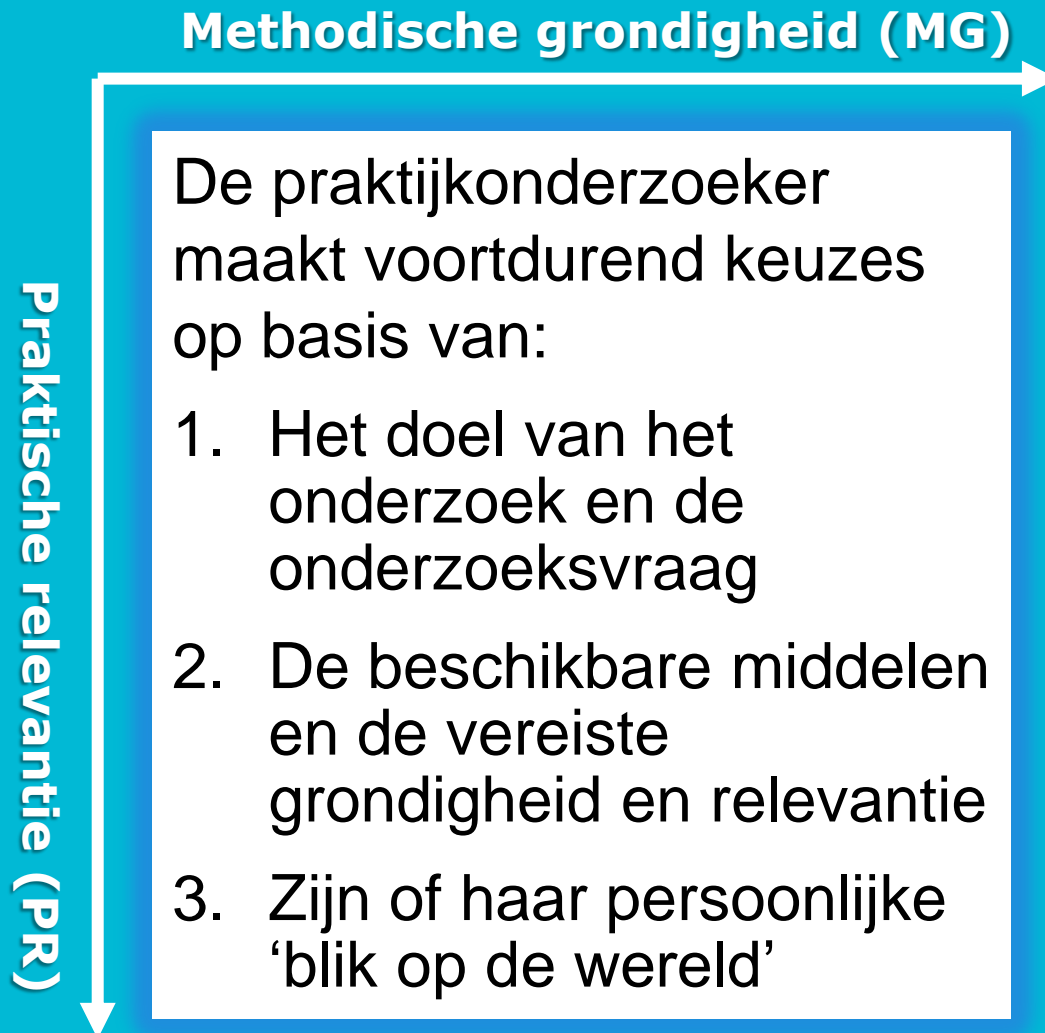
Keuze 2: De butler in de praktijk proberen te ontmaskeren

Er lopen in onderzoek 37 butlers rond

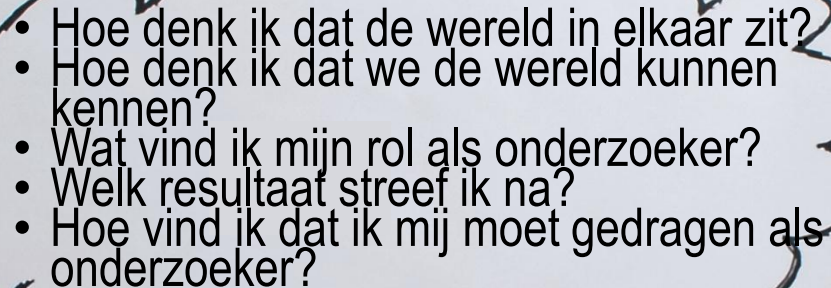

Praktijkgerichte onderzoekers bewegen langs twee dimensies

Blik op de wereld betreft wezensvragen onderzoeker

-
- Hoe denk ik dat de wereld in elkaar zit?
 - Hoe denk ik dat we de wereld kunnen kennen?
 - Wat vind ik mijn rol als onderzoeker?
 - Welk resultaat streef ik na?
 - Hoe vind ik dat ik mij moet gedragen als onderzoeker?

Weten welke
antwoorden jij zelf
geeft? Vul straks de
paradigmavragenlijst in bij de
stand van het lectoraat!

Diversiteit praktijkgericht onderzoek: Geen zwart/wit denken

~~“Er zijn maar twee
soorten onderzoek”~~

~~“Goed en slecht
onderzoek”~~

Op welke wijze kan praktijkgericht onderzoek vorm worden gegeven?

1. Welke typen praktijkgericht onderzoek komen voor in het hbo?
2. Welke overwegingen hanteren praktijkonderzoekers bij het maken van keuzes rond praktische relevantie en methodische grondigheid?
3. Wat zijn de effecten van specifieke vormen van praktijkgericht onderzoek op de dimensies praktische relevantie en methodische grondigheid?
4. Welke nieuwe of relatief onbekende methoden en technieken kunnen een waardevolle aanvulling zijn op het portfolio van methoden en technieken?

2

DIDACTIEK VAN PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK

Trekker:
Dr. Lisette Munneke

Verbinden Onderzoek & Onderwijs

Onderzoek

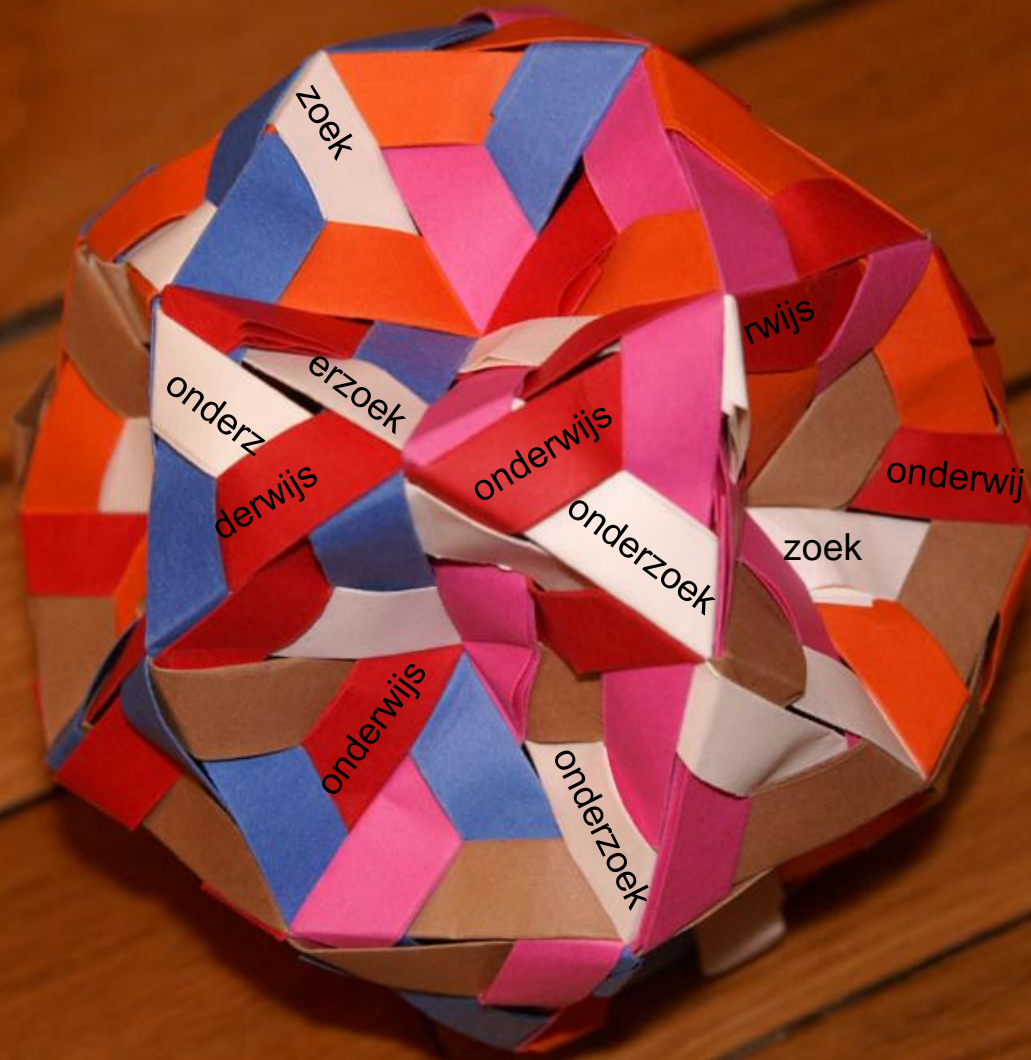

Onderwijs

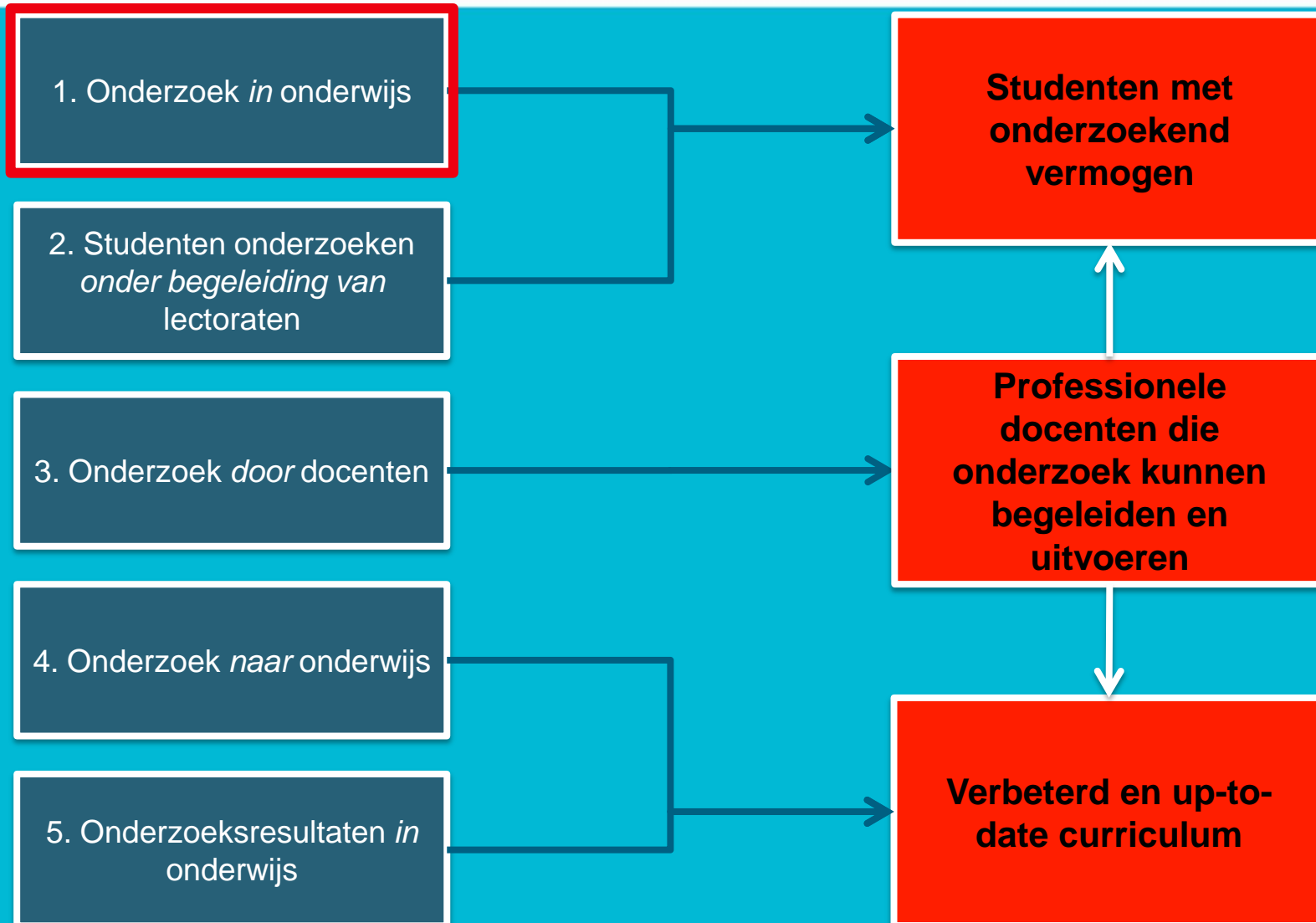
Verbinden Onderzoek & Onderwijs

Verweven Onderzoek & Onderwijs

Onderzoek & Onderwijs: 3 doelen met 5 processen

Onderzoekend vermogen

- 2009: HBO raad (2009) “Kwaliteit als opdracht”:
“In onze moderne samenleving is het cruciaal dat hbo-bachelors over een onderzoekend vermogen beschikken dat leidt tot reflectie, tot evidence based practice, en tot innovatie”.

Onderzoekend vermogen =

1. Onderzoekende *houding* (Van der Rijst, 2009)
 - kritisch zijn
 - willen begrijpen
 - willen bereiken
 - willen delen
 - willen vernieuwen
 - en willen weten
2. Onderzoeksresultaten van anderen *toepassen*
3. Onderzoek *doen*

Zoeken naar overkoepelende definitie van onderzoek

Zoeken naar overkoepelende definitie van onderzoek

- Onderzoek is een doelbewust en methodisch zoeken naar nieuwe kennis in de vorm van antwoorden op tevoren gestelde vragen volgens een tevoren opgesteld plan (Verschuren, 1994).

Zoeken naar overkoepelende definitie van onderzoek

- Onderzoek is een **doelbewust** en methodisch zoeken naar nieuwe kennis in de vorm van antwoorden op tevoren gestelde vragen volgens een tevoren opgesteld plan (Verschuren, 1994).

Zoeken naar overkoepelende definitie van onderzoek

- Onderzoek is een methodisch zoeken naar nieuwe kennis in de vorm van antwoorden op **tevoreen gestelde** vragen volgens een tevoren opgesteld plan.

Zoeken naar overkoepelende definitie van onderzoek

- Onderzoek is een methodisch zoeken naar nieuwe kennis in de vorm van antwoorden op vragen volgens een tevoren opgesteld plan.

Zoeken naar overkoepelende definitie van onderzoek

- Onderzoek is een methodisch zoeken naar **nieuwe** kennis in de vorm van antwoorden op vragen.

Een overkoepelende definitie van onderzoek

- Onderzoek is het methodisch beantwoorden van vragen dat leidt tot relevante kennis.

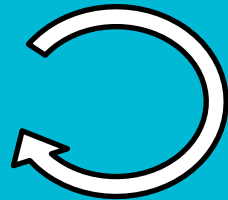
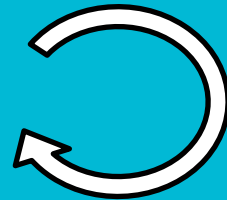
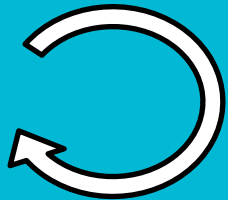
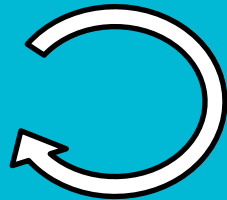
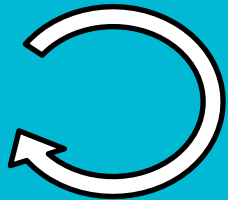
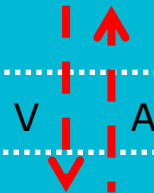
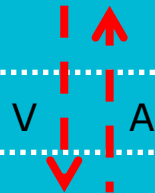
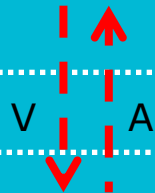
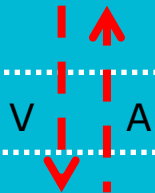
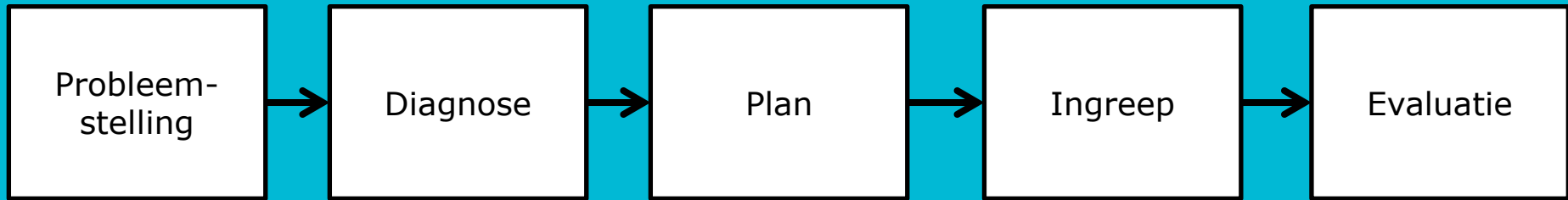
Rol van onderzoekend vermogen hangt samen met beroepsproduct

1. Advies	2. Ontwerp	3. Eindproduct	4. Handeling	5. Onderzoek
<i>Mogelijke oplossing of een plan</i>	<i>Verbeelding van een eindproduct</i>	<i>Fysiek of digitale uitwerking van een ontwerp</i>	<i>Professioneel gedrag naar cliënt of publiek</i>	<i>Antwoorden en conclusies</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Organisatieadvies • Pedagogisch advies • Financieel advies 	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwontwerp • Technisch ontwerp • Bestemmingsplan • Ondernemingsplan 	<ul style="list-style-type: none"> • Schilderij • ICT applicatie • Apparaat • Film • Journalistieke tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • Les geven • Voorstelling uitvoeren • Hulpverlenen • Verplegen • Therapie geven • Leiding geven • Ondernemen 	<ul style="list-style-type: none"> • Archeologisch rapport • Laboratorium rapport • Forensisch rapport

Onderzoekend vermogen ondersteunt beroepsproduct

Methodisch werken

Onderzoekscyclus

Onderzoekscyclus

Onderzoekscyclus

Onderzoekscyclus

Onderzoekscyclus

*Probleem-
verkennd
onderzoek*

*Diagnostisch
onderzoek*

*Ontwerp-
onderzoek*

*Monitoring
onderzoek*

*Evaluatie-
onderzoek*

Onderzoeken

Naar Leen (2012)

Drie niveaus van onderzoekend vermogen

Naar Butter (2013)

Drie niveaus van onderzoekend vermogen

Methodische grondigheid (MG)

<i>Methodische grondigheid</i>	Bescheiden	Diepgaander	Uitgebreid
<i>Praktische relevantie</i>			
Relevant voor de situatie / opdrachtgever	BA		
Relevant voor het vakgebied		MA	
Relevant voor wetenschap en maatschappij			PhD

Naar Butter (2013)

Mogelijke dimensies van methodische grondigheid

	Methodische grondigheid (MG)		
	Bescheiden	Diepgaander	Uitgebreid
Gebruik literatuur	Vakliteratuur vs Wetenschappelijke literatuur Nederlands vs Engels		
Bewijskracht (Van Yperen, in press)	Theoretisch, Indicatief, Causaal		
Generalisatie	Geen, Beperkte groep, Grote groep		
Body of Knowledge	Vereiste kennis van onderzoeksdesigns en -methoden		

Hoe leren wij onze studenten het beste onderzoeken?

1. Welke visies bestaan er bij docenten over de relatie tussen onderzoek en het beroep waarvoor wordt opgeleid en wat zijn daarbij de overwegingen?
2. Op welke manier wordt in het hbo de onderzoeksleerlijn in het bachelor- en masteronderwijs vormgegeven?
3. Wat is de effectiviteit hier van, wat werkt daarin wel en wat niet?
4. Welke aspecten van praktische relevantie en methodische grondigheid spelen een rol bij beroepsopdrachten in het hbo?
5. Hoe kan de begeleiding van onderzoek en afstuderen door docenten goed vorm worden gegeven?

Dr. René Butter

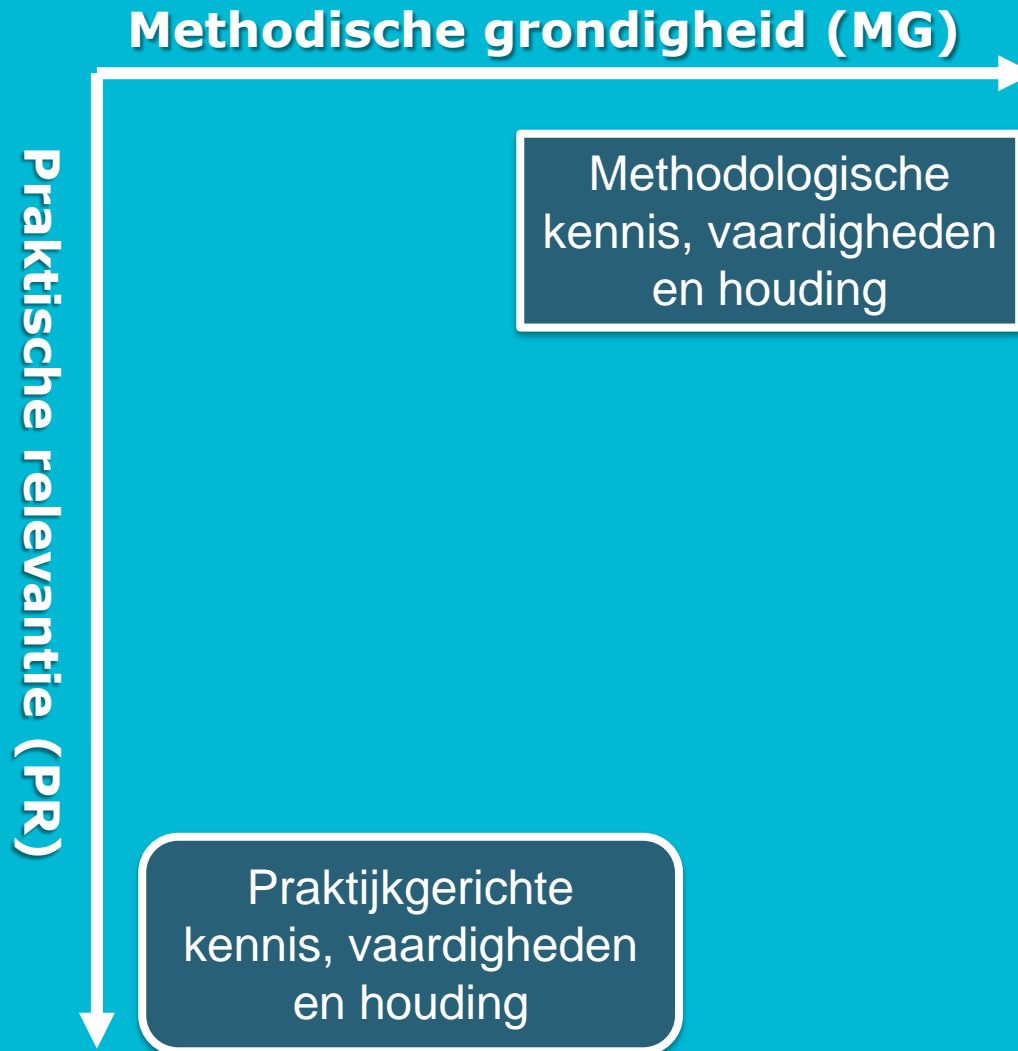
3

ASSESSMENT VAN ONDERZOEKSVAAARDIGHEDEN

Assessments helpen het leren

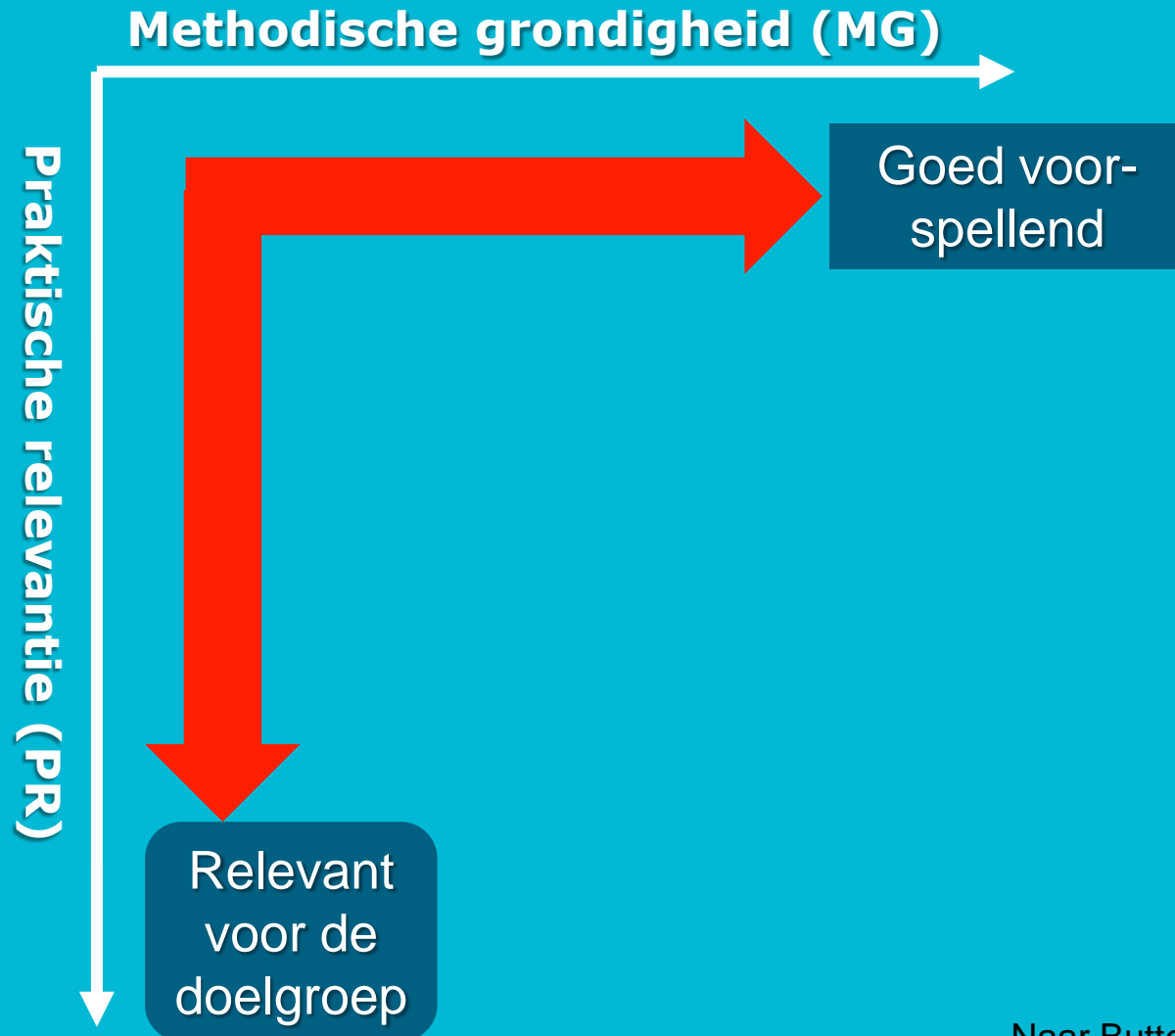

Praktijkgericht onderzoek vereist diverse competententies

Naar Butter (2013)

Ontwikkelde instrumenten moeten relevant en grondig zijn

Naar Butter (2013)

Hoe kan onderzoekend vermogen worden gemeten?

1. Welke competenties zijn binnen specifieke werkdomeinen relevant voor het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek?
2. Hoe kunnen deze competenties valide worden gemeten?
3. Hoe kunnen assessmentinstrumenten bijdragen aan het vergroten van het onderzoekend vermogen van studenten en docenten?

Ik heb een fantastisch team mogen samenstellen

Dan Greve
Natuur &
Techniek

Jonas Moons
Communicatie &
Journalisatiek

Irene van der
Marel
Economie &
Management

Karien
Hagemeyer
Onderwijs &
Onderzoek

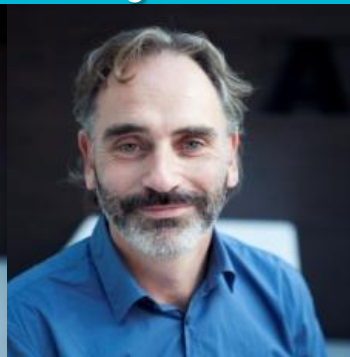
Karlijn Karsten
Gezondheids-
zorg

Lisette Munneke
Educatie

Martine Ganzevles
Maatschappij &
Recht

Stijn Bollinger
Maatschappij &
Recht

Dr. René Butter

Daan Andriessen

Dank voor uw aandacht

- Daan.andriessen@hu.nl
- www.methodologie.hu.nl
- [@onderzoekcoach.nl](https://twitter.com/onderzoekcoach)

Bronnen

- HBO Raad (2009) *Kwaliteit als Opdracht*, Den Haag, HBO Raad.
- Leen, J. (2012) *Persoonlijke communicatie*
- Losse, M. (2012) *Verbinding tussen onderwijs en onderzoek*. Amersfoort: Presentatie Facta conferentie 11 december 2012
- Oskam, I. et al. (2012) *Ontwerpen van technische innovaties*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Renepbutter (2013, november) Role of research in higher prof. educ. on BA, MA & PhD levels is demarcated by the scope of the required relevance&rigour claims. [#mmucarpe](https://twitter.com/renebutter/status/398695835288223744) [Twitter post] Retrieved from <https://twitter.com/renebutter/status/398695835288223744>
- Van der Rijst, R. M. (2009). *De zes aspecten van een onderzoekende houding*. [website] Retrieved from <http://www.ecent.nl/artikel/2000/view.do>
- Verschuren, P. (2009). *De probleemstelling voor een onderzoek*. Spectrum.